

ACC. N:R.

M. 13855:1-10.

Landskap: SmålandUpptecknat av: Sölve OlssonHärad: UppvidingeAdress: AlgutabodaSocken: AlgutabodaBerättat av: nämndens Axel Andersson
EmmabodaUppteckningsår: 1951Född år 1887 i AlgutabodaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Begruaring. s. 1-10.

LuF 70.

BejovningFOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bejovningsvannen här i
Soknen har inte fränsats så
vårt mycket sedan jag var barn.

Den sjuka skulle helst ha varit
av prästen och få nattvarden innan
hon dog. Men det var vanligen först
i sista minuten man sände efter
prästen. Annars kunde det ju hända
att den döde layade på sig, så man
fick göra sig besvär en gång till.

När någon dog, brukade man alltid
hålla av loden på golvet och så
att den stannade på dödsminuten.
Sedan fick den stå så till efter
bejovningen.

Man slöt till den dödes ögon genom

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

att lägga mynt på dem. Men det
skulle alltid vara silvermynt, det
var nog med det. Under boken la-
des den ödes psalmbok, liksom burs
konfirmationspsalmbok och den frans
kon. Likets vigselringar fick oftast
sitta kvar.

Liket burs oftast ut i något av
uthusen. Ofta gjorde man i ordning
och spände lagen och ställde liket
där. Man lade det på en avlångtad
dör och ställdes på brökar. Så kom
snickaren och tog snitt till bröstet.

Svepsningen sköttes av några
backstugugumman. Svepsningen
bestod av skjorta, ofta brudgums-
skjorta, halsringar och strumpor.
och så ett brudegat lakan över.

ACC. N:R M. 13855:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Manuset likhet svaghet skulle det
tvärtom och sakas. Räkningen sköt-
tes av någon gammal gubbe. Han
hade en särskild sakkuvis, som blev
användas till lik.

Någon gång lät man liket vara
kört i ett rum inne i byggnaden,
särskilt om det var vinter. Rum-
met kläddes med lakar. Var det
vinter, fick liket stå där tills begrav-
ningen, men på sommaren gjorde
man en särskild bura runt bisten
ute i trädgården genom att stic-
ka ner uppmanar i en fyrkant.

Utom för gräven rörde man
vägen ihopigt med kackor gran-
is. Säden rinning, lade också
alla utgifter begravnings följels

ACC. N:R M. 13855: 4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

väg framför sina portar, Risting-
en var antingen i form av en typ-
kamt eller ett kors. Även andra
mönster fickses.

På begravningsdagen samla-
des man tidigt på morgnen, an-
tingen fem eller sex. Bjudna var
släkten och vändarna i staden och
så klosteren och prästen. Dödgrä-
varen, som ofta var kyrkostyr-
man, var ofta med, ty han skulle
vara livvarden.

Man brände alltid med en
eller två dubbelgökar och sedan
blev det frukost med supor.

Man fick ge sig i väg i god tid
till kyrkan, ty det var ofta lång
väg dit och vigorna var dåliga och

ACC. N:R M. 13855:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hade många gäster. Innan av-
färden till kyrkan samlades alla
med kistan, där det hölls "uppsä-
tal". Det sköttes vanligen av prä-
sten och klockaren. Var inte de med,
sköttes det av någon annan talför-
ande.

Så fór man i procession till kyr-
kan med likvagnen först. Likvagnen
ägs av församlen och stod i ett stycke
vid kyrkan. Den höides alltid av dö-
djörnen. Den drogs av två hästar.

Efter kistan åkte de värnaste
släktingarna, sedan annan släkt,
granntänderna och sist övriga.
Första åkte förstas värnaste släk-
tingarna. Det var mycket många
med ordningen i liklaget, och

ACC. N:R M. 13855:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

man skulle frän i samma ord-
ning been ordna.

Jordfristningen var alltid på
en söndag. Bana om det var en
riktig storhail, var den på en
vredag. Hela ceremonien ägde
rum på kyrkogården om vidret
tillät det.

Man steg av stjutsarna vid kyrk-
bänken och samledes i följordning
utanför portarna. Bänkarna
skulle vara sex, ty om de var åtta
kunde det hända att de bäst
steg bakom bänken och det var far-
ligt. Ty om som gjorde det, skulle
det en orolig död. Det ansågs som
mycket ärofyllt att uttågas som
bänk och det var alltid ored-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

De bröder som uttoges till det.

Om det var ett dödfött barn, ett barn som ej döpts eller en själspilling, ringde man inte i kyrkklockorna. Jag har hört berättas, att för i världen fick inte en själspillings hustru komma in på kyrkogården den vanliga vägen, utan den måste lyftas över kyrkogårdsmuren. Men det var bortlagt sedan i min barndom, så jag vet inte hur länge sedan det är!

Det var inte vanligt, att man både krusade, det kom först senare, utan det var barn blomkransar. I början på 1900-talet blev det mycket populärt med blomkransar, som höll sig i flera

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

är. Man tyckte också att de var
vackrare än riktiga kvinnor, fast
många var tycker tvärtom. På den
tiden låg det en sådan jult brösa
på praktiskt taget alla grönsaker
på hyllgårderna här, och liksom
var det i alla grönsaker.

När man kom hem från kyrkan
höjde begravningssången. På
den tiden kunde man inte brösa
vot om man, men det kunde man
många gånger ändå, och ålinder tog
lång tid, då det var länge uppe-
håll mellan varje sått, då man rö-
de på sig i rummen och i träd-
gårderna. Och så till begravningar
skulle det vara ordentligt med
sångare för att begravningen skulle

ACC. NR M. 13855:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kunna anses som "hederlig." Men
det ansågs inte riktigt fint att
bli fri full på en begravning.

Sist kom efterrätten med ost-
kaka, sötost, färing, kårter och
karameller. Till den fick fruntimmer
med en ett glas madiran vin,
ätmunstone på större gäster. Kack-
an och kummin. Så avslutades
middagen med en bön och en psalm.
Vår pienten med kunde hon hålla
en kort betraktelse.

Men begravningen fortsatte
i ännu två dagar med efterkalor.
Andra dagen var släkten borta och
så ljöds alla fjälliga i roten och
de som hade varit längs begrav-
ningsvägen.

ACC. N:R M. 13855:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

På groven satte man en sten
eller ett träkors. Men runt 1800-
tallet blev det möjligt
bland rikare bröder att sätta upp
våldiga gravstenar med ritliga
skulpturer av järn smidesverk. Man
ville visa att man hade råd att
beställa på sig. Men nu är sådana
stora gravstenar förbjudna.